

رئیس سازمان محیط زیست از به نتیجه نرسیدن مذاکرات برای دریافت حقابه هیرمند خبر داد

آب هیرمند همچنان بلا تکلیف

زیست بوم– مسئولان افغانستان زیر بار اعداد و ارقام ایران در خصوص حقایه هیرمند نمی‌روند. این خبری است که «علی سلاجقه» رئیس سازمان حفاظت محیط زیست کشور با اشاره به آخرین وضعیت رهاسازی حقابه رودخانه هیرمند به رسانه‌ها می‌دهد.

چندی پیش، وزارت نیرو در سکوت خبری، میزبان هیاتی از کشور افغانستان بود. برخی رسانه‌ها نوشتند که این هیأت با هدف رایزنی در خصوص قرارداد حقایه ایران و اختصاص هر دو درسته آب هلمند به ایران آمده‌اند. رسانه‌های افغانستان نیز به نقل از فاروق اعظم به‌عنوان مشاور این هیأت اعلام کرده بودند که این مذاکرات برای اجرای مفاد قرارداد بین ایران و افغانستان (منعقد در سال ۱۳۵۱) در خصوص آب رودخانه هیرمند انجام می‌شود. ذبیح‌الله مجاهد سخنگوی طالبان نیز در گفت‌وگو با رسانه‌های این کشور مسأله حقایه بین ایران و افغانستان را یک مسأله حل شده دانسته و تأکید کرده بود: «در صورتی که طرف افغانستانی به اندازه کافی آب داشته باشد، ایران هم از این آب بهره خواهد برد.» تأکید سخنگوی طالبان روی «آب به اندازه کافی» همان روزها هم بسیاری را به این نتیجه رساند که این مذاکرات هم پایانی بر گفت‌وگو و پرداخت حقایه هیرمند نمی‌نویسد. حالا هم علی سلاجقه به ایسنا، می‌گوید: «وزارت نیرو با همتایان خود در کشور افغانستان جلسه داشته است اما متأسفانه این جلسات به نتیجه نرسیده است چون طرف مقابل زیر بار اعداد و ارقام ما نمی‌رود.» پیش از سلاجقه، احمد وحیدی وزیر کشور نیز در گفت‌وگو با رسانه‌ها به عملیاتی نشدن قول‌های مربوط به حقایه هیرمند تاکنون خبر داده و گفته بود: «حقابه هیرمند یک حق قانونی و حقوقی برای ایران است. نماینده ریاست‌جمهوری با طالبان در این زمینه صحبت‌هایی کرده‌اند، قول‌هایی داده شده است که هنوز عملیاتی نشده و امیدواریم به‌زودی عملیاتی شود.»

■ **تمرکز افغانستان روی آب‌های مرزی مشترک با ایران**

سیده زهرا قریشی، کارشناس دیپلماسی آب و هیدرولوژیک در واکنش به عملکرد

مرمت کارشناسان میراث فرهنگی در لرستان باز هم آه از نهاد فعالان میراث فرهنگی برآورد

کابل کشی روی قلعه ۱۷۰۰ ساله فلک الافلاک!

▲ **زهرة توکلی** خبرنگار

سیم‌کشی عجیب قلعه‌فلک‌الافلاک یک‌بار دیگر فعالان حوزه میراث فرهنگی را نگران آنچه به نام مرمت در لرستان انجام می‌شود، کرد. این فعالان به خاطر دارند که در سال‌های گذشته چگونه به نام مرمت، بل‌های خشتی هخامنشی و ساسانی را سیستماتی کردند و مرمت قلعه فلک‌الافلاک چطور به نم کشیدگی این بنا یا ۱۷۰۰ ساله منجر شد. قلعه فلک‌الافلاک در آستانه جهانی شدن است و رئیس‌جمهور ۱۹ آذرماه ۱۴۰۰ در سفری به این استان، خواستار ایجاد شرایط لازم برای طی شدن روند جهانی شدن این قلعه شده و بر آن تأکید کرده بود.

رامین ابراهیمی، مدیر پایگاه میراث فرهنگی قلعه فلک‌الافلاک در استان لرستان درباره ویدیوی منتشر شده در فضای مجازی که حاکی از وضعیت نابسامان این قلعه است، به «ایران» گفت: برق‌کشی در قلعه فلک‌الافلاک از چند دهه قبل با آغاز بهره‌برداری از انرژی الکتریکی و برق همانند دیگر ساختمان‌ها آغاز شده، به طوری که طی این سال‌ها سیم‌ها و کابل‌های برق در ساختمان‌های این قلعه به شکل روکار استفاده شده است.

وی افزود: باتوجه‌به اینکه سیم‌کشی‌های روکار برق علاوه بر ایجاد ظاهر نامناسب، ایمنی لازم را نخواهد داشت و می‌تواند خطر برق‌گرفتگی و…

■ یکشنبه ۲ مرداد ۱۴۰۱

■ سال بیست و هشتم

■ شماره ۷۹۶۳

۱۷

زیست بوم

تهران برای نادرشاه افشار اهمیت نظامی داشت

شهر چنار

در دوره شاه عباس اول با تعیین بیگلربیگی برای اداره تهران به لحاظ حکومتی، تهران رفته رفته صورت شهر به خود گرفته و حصار شهر تهماسبی چهره شهری پیدا کرد. پیتر و دلاواله، جهانگرد ایتالیایی، در زمان شاه عباس از این شهر آباد ویر درخت دیدن کرده و آن را چنین توصیف می‌کند:«... به شهری به نام تهران رسیدم که یک فرسنگ دورتر از مقبره یکی از مقدسین اسلام واقع شده است... تهران شهر بزرگی است که از قزوین وسیع‌تر است ولی عده کمی در آن ساکن هستند. تمام این شهر از باغ‌های بزرگ پوشیده شده و همه رقم میوه در آن یافت می‌شود... این شهر بر سرراه فیروزکوه واقع شده و خیابان‌های آن از نهرهایی که تعداد آنها فوق‌العاده زیاد است، سیراب می‌شود. خیابان‌ها پر از درخت‌های چنار است که همه پربرگ ، قطور و زیبا هستند و باید بگویم که در تمام مدت عمر خود هیچ وقت تعداد به این زیادی چنارهای تنومند و زیبا ندیده‌ام. تنه این درختان به اندازه‌ای قطور است که اگر دو مرد دست به دست یکدیگر بدهند باز هم نمی‌توانند یکی از آنان را بغل بگیرند و من باید تهران را شهر چنار بنامم.»

یکی از اقدامات شاه عباس در تهران ساخت چهارباغ شاه عباسی در محدوده ارگ تهران بود.یکی دیگر از آثار دوره صفوی در تهران باغ نگارستان است که در شمال و بیرون از حصار شهر قرار داشت. این باغ از زمان صفویه به همان شکل تا دوره ناصرالدین شاه مانده بود. این باغ در زمان ناصری در محدوده شهر قرار گرفت و نزدیک باغ بهارستان (باغ میرزا حسین خان سپهسالار و محل نخستین مجلس شورای ملی) و باغ نظامیه (باغ نظام‌الملک) قرار داشت و امروزه سازمان برنامه ووزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در بخشی از آن ساخته شده‌اند.

بازار نیز از زمان صفویان در تهران ایجاد شد. امین احمد رازی در این باره می‌نویسد: «تهران از زمان فرمانفرمایی شاه طهماسب به زینت بارو و

هزاران اسواق متحلی گردید.» با این حال، گسترش آن در زمان سلطنت فتحعلی شاه قاجار و ناصرالدین شاه انجام پذیرفت. تنها میدان شهر هم «سبزی‌میدان» نام داشت و در زمان افشاریه و زندیه این نام را به خود گرفته بود. به قول حجت بلاغی این میدان کار مربوط به اسم خود را می‌کرد: «این میدان را به این جهت سبزی میدان گفته‌اند که در زمان سلطنت زندیه و قسمتی از عهد قاجار به تدارک سبزی آلات (محل سبزی‌کاری) اهالی دارالخلافه طهران در فصل بهار این محوطه را که به حوالی و حواشی به منزله دشتی بود عریض، انواع سبزی‌ها می‌کاشتند.» این مکان محل عرضه سبزیجات هم بود و به نوعی به پاتوق گروهی از مردم تهران درآمده بود.

در زمان حمله افغان با اینکه باره‌ای از مناطق ایران تسلیم افغان‌ها شده بود، اما شهرهایی هم در دفاع از سلطنت صفویه مقاومت نشان دادند. از جمله تهران که اندک اندک به صورت یکی از نقاط برجسته نظامی درمی‌آمد. در کشمکش‌های هواداران صفویان و افغان‌ها به سرکردگی اشرف، تهران آسیب فراوان دید. از جمله پاتوق‌هایی چون مدرسه خاتم از بین رفتند. البته اقدامات آنها صرفاً به خرابی تهران منجر نشد بلکه در منطقه ارگ بناهایی پدید آوردند و در شمال آن دروازه‌ای برای فرار از هجوم‌های احتمالی ایجاد کردند. اما با قدرت‌گیری نادر و تاجگذاری او، مجبور شدند تهران را به حال خود رها کرده و فرار کنند.

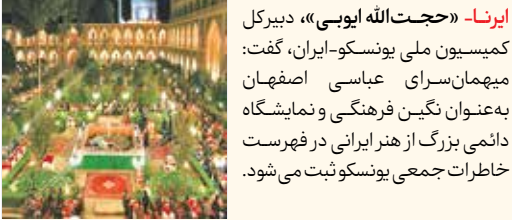
پس از پایان غائله افغان و آغاز زمامداری نادرشاه، تهران همچنان در راه توسعه گام برداشت. با آن که در این دوره ایران پایتخت ثابتی نداشت و مرکزیت حکومتی و اداری هم در اصفهان نگاه داشته می‌شد، تهران برای او اهمیت نظامی یافت.

بر اساس این گزارش، یکی از مسئولان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی که نمی‌خواهد نامی از او به میان بیاید معتقد است، اشیای داخل موزه به‌دلیل قدمت بسیار و تاریخی بودن آن باید حفظ شود و لازمه آن ایجاد سیستم امنیتی و ایمن‌سازی موزه است.

از سوی دیگر با توجه به اینکه این اماکن تحت نظر میراث فرهنگی کشور هستند لذا اجرای هر طرح و فعالیت در آنها بدون کارشناسی و مشاوره و استانداردسازی صورت نمی‌گیرد.حتی اینکه برخی افراد بدون آگاهی و اطلاع از تاریخ فرهنگی کشور، عنوان کرده‌اند، آجرهای این قلعه قدمت چند هزار ساله دارند نیز صحت ندارد و چه بسا برخی از این آجرها، آجرهای ترمیمی در زمان هم بوده‌اند.او البته این سؤال را پاسخ نمی‌دهد

که با توجه به تاریخی بودن آجرهای قاجاری چه

قانونی اجازه داده است تا با آجرهای تاریخی این بنا چنین برخوردی شود؟

ایرنا– «**حسن اکبری**»، معاون محیط زیست طبیعی و تنوع زیستی سازمان حفاظت محیط زیست گفت: اعتبار بیماری‌های حیات‌وحش در سال ۱۴۰۱ حدود ۳ میلیارد تومان است آن هم به شرطی که تخصیص اعتبارات عمرانی صد درصد انجام شود که با توجه به گستردگی مناطق چهارگانه و بیماری‌های مشترک دام و حیات‌وحش، این میزان اعتبار کافی نیست.

ایسنا– «**ایوب فصاحت**»، مدیرعامل سازمان مدیریت میادین میوه و تره‌بار شهرداری تهران گفت: تفکیک پسماند «تر» در یکی از میادین پایتخت جهت استفاده به‌عنوان خوراک دام آغاز شده است.

ایسنا– «**فرید جواهرزاده**»، رئیس انجمن علمی طبیعت‌گردی ایران گفت: ایرانیان زیادی از سراسر جهان در بخش آکادمیک و حرفه‌ای گردشگری فعال هستند که قصد داریم با گرد هم آوردن آنان و تشکیل انجمن فارسی‌زبانان حوزه گردشگری با هدف شناخت این افراد و همفکری با آنان در راستای بهبود گردشگری ایران گامی بردایم.

ایرنا– «**سیده آل محمد**»، دانش‌آموخته دکتری برنامه‌ریزی محیط زیست می‌گوید: تداوم حیات بلوط ایرانی را مدیریت نادرست سرزمین تهدید نموده و طغیان شدید اخیر این گونه فرصت‌طلب بیشتر به‌دلیل کاهش جمعیت دشمنان طبیعی آن بر اثر سم‌پاشی‌های گذشته است.

کارشناسان مشا گردوغبار در جنوب افغانستان را تالاب هامون می‌دانند

قلبی عروقی و آلرژی شده و در بلندمدت کار را تا آنجا پیش خواهد برد که سکنه راهی جز ترک منطقه نداشته باشند. مهاجرتی که علاوه بر تبعات آن برای منطقه مبدأ، سبب‌ساز مشکلات عیدهای برای منطقه مقصد نیز خواهد شد.»

اندیک می‌گوید: «باید گفت مأموریت هیدرولیکی منصور شده در افغانستان شاید منافع کوتاه‌مدتی برای این کشور در زمینه اشتغال داشته باشد، اما در بلندمدت تبعات آن نه تنها دامن همسایگان این کشور را خواهد خورستان ایران سالیان سال از پس توسعه‌های آبی ترکیه و خشک شدن تالاب‌های میان‌رودان آماج ریزگردها بوده است و با مشکلات ناشی از آن نیز کمالات ناشی از آن کشور را خواهد گرفت بلکه بدون شک، بخشی از خود این کشور را دستخوش تبعات جریان‌ناپذیر ناشی از این مساله و حتی مهاجرت‌های متأثر از تغییرات زیست‌محیطی خواهد کرد.»

این کارشناس می‌گوید: «به نظر می‌رسد ظرافتی در بحث مأموریت هیدرولیکی افغانستان وجود دارد که این مأموریت را به ضد خود بدل خواهد کرد. باید توجه داشت

و ۱۴ سد و ۸ طرح انحراف آبی روی هریرود را در برنامه داشت که ساکنان سیستان دو سوی مرز را دچار خشکسالی شدید می‌کند. بهنام

اندیک دانشجوی دکترای مهندسی محیط زیست با گرایش منابع آب از دانشگاه تهران هم به کمبود آب در جنوب شرقی ایران، مسأله خشک شدن تالاب هامون و اثرات زیان بار آن بر سلامت جوامع محلی چه در ایران و چه در خود افغانستان می‌پردازد و به رسانه‌ها می‌گوید: «اگر خورستان ایران سالیان سال از پس توسعه‌های آبی ترکیه و خشک شدن تالاب‌های میان‌رودان آماج ریزگردها بوده است و با مشکلات ناشی از آن نیز که بخشی قابل توجهی از آن در خاک خود افغانستان قرار دارد همین رهاورد را نه تنها برای شرق ایران که برای بخش‌هایی از آن کشور نیز در پی خواهد داشت. رهاوردی که در کوتاه‌مدت منجر به افزایش بیماری‌های تنفسی، روی،

مرمت ها پیش از این به تم کشیدگی دیوارهای قلعه منجر شده بود

در حال انجام است که حدود ۲ ماه دیگر به پایان می‌رسد.

ابراهیمی، اجرای طرح ساماندهی، بهسازی و ایمن‌سازی سیستم الکتریکال این قلعه را این مسئول تصریح کرد: برای حفاظت، ایمن‌سازی و ساماندهی این سیم‌های برق، به ناچار و ضرورت در برخی نقاط آجرهای ساختمان برداشته شد تا پس از آن، با استفاده از آجرهای سالم و مشابه، آن قسمت‌ها مرمت شود.

وی افزود: فاز نخست این طرح به‌تمام رسیده و مرمت آن انجام شده است. فاز دوم آن

ایسنا